

Βιτσέντζος Κορνάρος

Ενότητα 8η: Σχολιασμός αποσπασμάτων
από το Β' Μέρος του *Ερωτόκριτου*

Αναστασία Μαρκομιχελάκη
Επίκουρη καθηγήτρια
Τμήμα Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σχολιασμός αποσπασμάτων από το Β' Μέρος του *Ερωτόκριτου*

Ενότητα 8η: Μάθημα 8ο και 9ο

Περιεχόμενα ενότητας

1. Γενικά (για το Β' μέρος).
2. Παρουσίαση εργασίας βασισμένης στη μελέτη του Wim Bakker «Τα τρία “αστέρια” της γκιόστρας στον *Ερωτόκριτο*».
3. Παρουσίαση εργασίας βασισμένης στη μελέτη του Μιχαήλ Πασχάλη «Ο Χαρίδημος του *Ερωτόκριτου*: μία ερμηνευτική προσέγγιση».
4. Σχολιασμός στ. 2197- τέλος από το Β' μέρος. Οι ψυχολογικές διακυμάνσεις του ζευγαριού στο τέλος της κονταρομαχίας

Σκοποί ενότητας

- Στόχος αυτής της ενότητας είναι ο σχολιασμός αποσπασμάτων από το Β' Μέρος του *Ερωτόκριτου* κυρίως μέσα από εργασίες φοιτητών που βασίστηκαν σε σχετικές μελέτες.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Β' μέρος

Γενικά

Γενικά (για το Β΄ μέρος)

- Β΄ Μέρος *Ερωτόκριτου*: η Γκιόστρα = η Κονταρομαχία
- Το μεγαλύτερο από τα 5 μέρη.
- Το ένα από τα δύο «πολεμικά» μέρη.
- Το πιο πολυσυζητημένο στη βιβλιογραφία.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Β' μέρος

Παρουσίαση εργασίας βασισμένης στη μελέτη του Wim Bakker

Παρουσίαση εργασίας βασισμένης στη μελέτη του Wim Bakker

- Παρουσίαση εργασίας του φοιτητή Δημήτρη Κότσαρη.
- Η παρουσίαση βασίζεται στη μελέτη του Wim Bakker «Τα τρία “αστέρια” της γκλιόστρας στον *Ερωτόκριτο*», περ. *Θησαυρίσματα*, τόμ. 30 (200), Βενετία 2001.

Παρουσίαση εργασίας βασισμένης στο μελέτημα του Wim Bakker

- **Γκινόστρα:** αναφορά στην ερμηνεία και την ετυμολογία της λέξης.
- Ιστορικά στοιχεία για το άθλημα αυτό.
- **Η γκινόστρα του *Ερωτόκριτου* και οι πρωταγωνιστές της:** Ερωτόκριτος, Χαρίδημος (από την Κρήτη) και Κυπρίδημος (από την Κύπρο). Μεταξύ των τριών, ξεχωρίζει ο Χαρίδημος.

Παρουσίαση εργασίας βασισμένης στο μελέτημα του Wim Bakker

- Χαρίδημος: Έχει τους περισσότερους στίχους, η μονομαχία του με τον Καραμανίτη έχει κεντρική θέση στο Β' Μέρος, η είσοδός του στο χώρο γίνεται με πολύ θεατρικό τρόπο.
- Ο Χαρίδημος και ο Ρωτόκριτος έχουν διάφορες αντιστοιχίες (ομοιότητες ή διαφορές), γεγονός που καθιστά τον πρώτο ως ένα alter ego (άλλο «εγώ») του δεύτερου.
- Οι αντιστοιχίες Κυπρίδημου - Αρετούσας.

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

**Παρουσίαση εργασίας βασισμένης
στη μελέτη του Μιχαήλ Πασχάλη**

Παρουσίαση εργασίας βασισμένης στη μελέτη του Μιχαήλ Πασχάλη

- Εργασία της φοιτήτριας Γεωργίας Βαμβακίδου.
- Βασικό βοήθημα της παρουσίασης: Μιχαήλ Πασχάλης, «Ο Χαρίδημος του *Ερωτόκριτου*: μία ερμηνευτική προσέγγιση», στον τόμο *Ζητήματα Ποιητικής στον Ερωτόκριτο* (2006).
- Στ. 581-634 [581-632]: η εμφάνιση του Χαρίδημου και η αρχή της ιστορίας του
- Η ιστορία του Κρητικού Χαρίδημου αποτελεί εγκιβωτισμένη αφήγηση μέσα στο Β' Μέρος.

Σχολιασμός στ. 2197-τέλος από το Β' μέρος

Οι ψυχολογικές διακυμάνσεις του ζευγαριού στο τέλος της κονταρομαχίας

Οι ψυχολογικές διακυμάνσεις του ζευγαριού στο τέλος της κονταρομαχίας

- [Στ. 2197 – τέλος](#) [=2189 – τέλος]
- Το **ερωτικό στοιχείο** ξαναπαίρνει την προτεραιότητα, αν και το Β' Μέρος ανήκει στα «πολεμικά» μέρη του έργου.
- Παρόλο που σε αυτό το Μέρος ο ποιητής στρέφει την προσοχή μας στην **παρουσίαση και τις ενέργειες των 14 παλληκαριών που παίρνουν μέρος στην γκιόστρα**, ο ίδιος δεν εγκαταλείπει την Αρετούσα και τις αντιδράσεις της.
- Επίσης, σε αυτό το χωρίο, ο αφηγητής-ποιητής σχολιάζει συχνά τις **αντιδράσεις των προσώπων** και έτσι είναι σαν να παίρνει ο ίδιος μέρος στην αφήγηση με τις λεπτές παρατηρήσεις του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Εκδόσεις

- Κριτική έκδοση: *Βιτσέντσος Κορνάρος Ερωτόκριτος*, κριτική έκδοση, εισαγωγή, σημειώσεις, γλωσσάριο Στυλιανός Αλεξίου, Αθήνα 1980.
- Χρηστική έκδοση: *Βιτσέντζος Κορνάρος Ερωτόκριτος*, επιμέλεια Στυλιανός Αλεξίου, Αθήνα 1985.

Μελέτες

- David Holton, «Μυθιστορία», στον τόμο του ίδιου (επιμ.) *Λογοτεχνία και κοινωνία στην Κρήτη της Αναγέννησης*, απόδοση στα ελληνικά: Ναταλία Δεληγιαννάκη, Ηράκλειο 1997.
- David Holton, «Πώς οργανώνεται ο *Ερωτόκριτος*;», στον τόμο του ίδιου *Μελέτες για τον Ερωτόκριτο και άλλα νεοελληνικά κείμενα*, μετάφραση Μαρία Αθανασοπούλου, Αθήνα 2000, σ. 71-86.
- Γ.Κ. Μαυρομάτης, *Το πρότυπο του Ερωτόκριτου*, Ιωάννινα 1982.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Μελέτες (συνέχεια)

- Massimo Peri, *Του πόθου αρρωστημένος. Ιατρική και ποίηση στον Ερωτόκριτο*, μετάφραση Αφροδίτη Αθανασοπούλου, Ηράκλειο 1999.
- Dia M.L. Philippides – D. Holton, *Του κύκλου τα γυρίσματα: ο Ερωτόκριτος σε ηλεκτρονική ανάλυση*. Τόμοι Α' - Δ', Αθήνα 1996
- Ναταλία Δεληγιαννάκη, «Ο διασκελισμός στον *Ερωτόκριτο*», στον τόμο Νάσος Βαγενάς (επιμ.), *Νεοελληνικά μετρικά*, Ρέθυμνο 1991
- Ναταλία Δεληγιαννάκη, «Το χιούμορ του ποιητή στον *Ερωτόκριτο*», στον τόμο *Οι ποιητές του Γ.Π. Σαββίδη*. Αθήνα 1998, σ. 143-160.
- Wim Bakker, «Τα τρία αστέρια της γκιοστρας στον *Ερωτόκριτο*», *Θησαυρίσματα* 30 (2000), 339-378.
- Γ.Π. Σαββίδης, «Πόσο 'θαλασσινός' ήταν ο Βιτσέντζος Κορνάρος;», στον τόμο *Λοιβή εις μνήμην Ανδρέα Γ. Καλοκαιρινού*, Ηράκλειο 1994, σ. 39-50.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Μελέτες (συνέχεια)

- A. S. M. Bot, «Η ύστατη δοκιμασία της Αρετής», *Neograeca Medii Aevi V. Αναδρομικά και Προδρομικά. Approaches to Texts in Early Modern Greek. Papers from the conference Neograeca Medii Aevi V, Exeter College, University of Oxford, September 2000*, edited by Elisabeth Jeffreys and Michael Jeffreys, Oxford 2005, σ. 395-409.
- Μ. Λασιθιωτάκης, «Πετραρχικά μοτίβα στον Ερωτόκριτο», *Θησαυρίσματα* 26 (1996): 143-177.
- Μάρθα Αποσκήτη, «Παρεμβάσεις του ποιητή στον Ερωτόκριτο», στον τόμο της ίδιας *Κρητολογικά. Αναγεννησιακά και νεώτερα*, Αθήνα 2003, σ. 145-152.
- Γιώργος Καλλίνης, «Λειτουργίες του αφηγητή στην αναγεννησιακή ιταλική ποίηση και στον Βιτσέντζο Κορνάρο (με αφορμή τον πρόλογο του Ερωτοκρίτου)», *Ελληνικά* 52 (2002), 295-304.
- Κώστας Ε. Αποστολάκης, «Οπού κατέχει να μιλή: σχετικά με τη ρητορική του Ερωτόκριτου του Κορνάρου», *Πεπραγμένα Θ' Διεθνούς Κρητολογικού Συνεδρίου*, τ. Β1, Ηράκλειο 2004, σ. 133-143.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ερωτόκριτος

Αφιέρωμα – πρακτικά συνεδρίων.

- *Ερωτόκριτος, ο ποιητής και η εποχή του.* Αφιέρωμα ΕΠΤΑ ΗΜΕΡΕΣ, εφημ. *Η Καθημερινή*, Κυριακή 11 Ιουνίου 2000, επιμ. Κωστής Γιούργος.
- *Ερωτόκριτος.* Αφιέρωμα περιοδικού ΔΙΑΒΑΖΩ, ν. 454 (Σεπτέμβριος 2004), επιμ. Βρασίδα Καραλής.
- *Ζητήματα ποιητικής στον Ερωτόκριτο*, επιμ. Στέφανος Κακλαμάνης, Ηράκλειο 2006. [= Πρακτικά του ομότιτλου συνεδρίου, Ηράκλειο – Ρέθυμνο 13-15/11/2003]
- *Ο κόσμος του Ερωτόκριτου και ο Ερωτόκριτος στον κόσμο*, Πρακτικά Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου, Σητεία 31/7-2/8/2009, επιμ. Τασούλα Μ. Μαρκομιχελάκη, Ηράκλειο 2012.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Η Θυσία του Αβραάμ

Εκδόσεις

- Κριτική έκδοση: *Η Θυσία του Αβραάμ*, κριτική έκδοση W. Bakker – A.F. van Gemert, Ηράκλειο 1996
- Χριστική έκδοση: Wim F. Bakker – Arnold F. van Gemert (επιμ.), *Η Θυσία του Αβραάμ*, Ηράκλειο 1998

Μελέτες

- Ντία Φιλιππίδου, *Η Θυσία του Αβραάμ στον υπολογιστή: λεξιλογικοί πίνακες και υφολογικά σχόλια*, Αθήνα 1986.
- Wim Bakker, «Θρησκευτικό δράμα», στον τόμο D. Holton (επιμ.) *Λογοτεχνία και κοινωνία στην Κρήτη της Αναγέννησης*, απόδοση στα ελληνικά: Ναταλία Δεληγιαννάκη, Ηράκλειο 1997.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Αναστασία
Μαρκομιχελάκη «Βιτσέντζος Κορνάρος, Σχολιασμός αποσπασμάτων Β'
Μέρους». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή
διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS225/>

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Ευθυμία Χ. Πέτκου
Θεσσαλονίκη, Εαρινό Εξάμηνο 2013-14.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

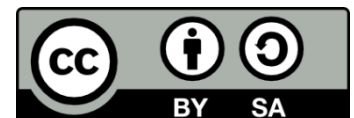

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

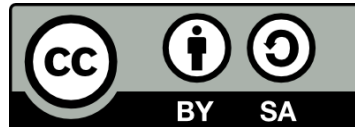

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

